

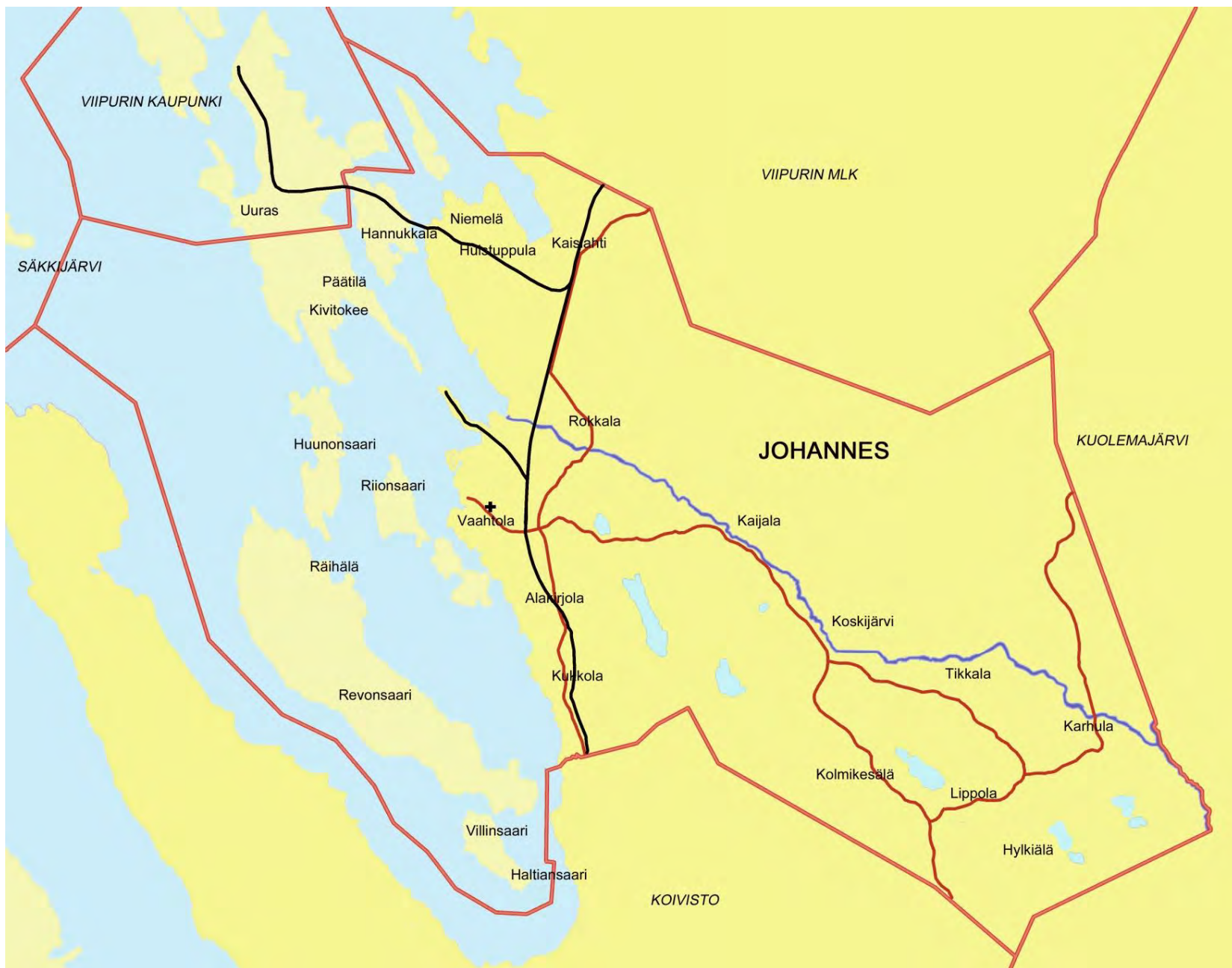
Johanneksen pitäjäesittely

14.4.2021

Pitäjän perustietoja

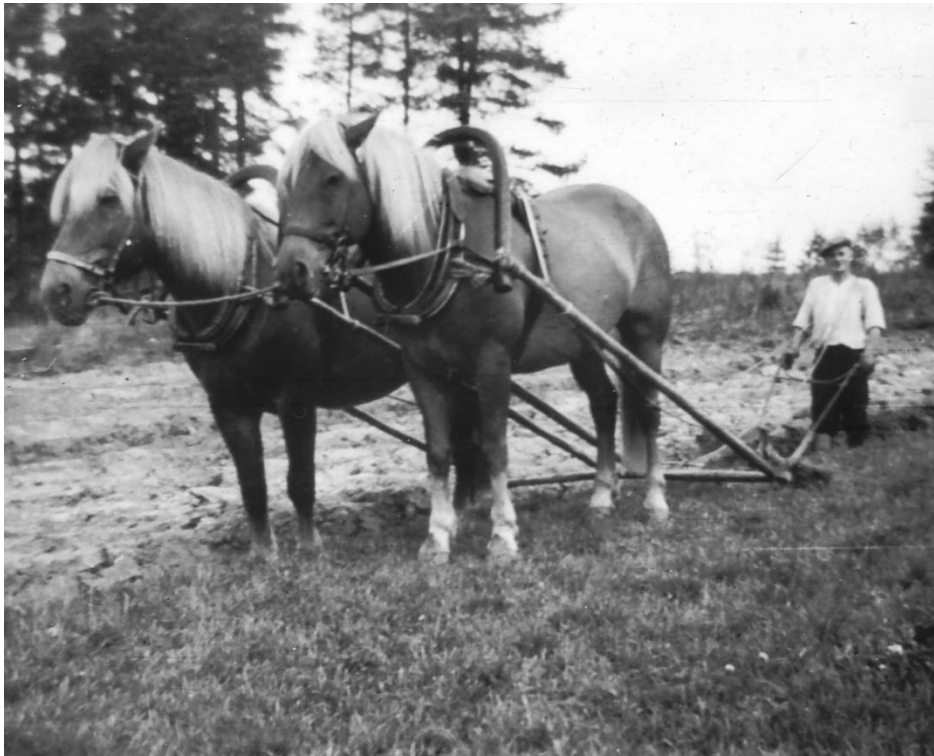
- Väestömäärä n. 6.400 (1939)
- Seurakunnallisesti väestön määrä n. 10.300 (1939)
- Saaristokylä 9
Rannikkokylä 7
Maalaiskylä 7
- Vahvaa monimuotoista maataloutta
- Teollisuudesta omaleimaisuutta
- Elämisen eväitä on hankittu myös merestä ja mereltä sekä suurista satamista

Mennään maakyliin

**Maakylät ja asutus sijoittuivat Rokkalanjoen ympäristöön.
Kaijalan kylämaisemaa Sakari Pälsin kuvaamana 1930-luvulla.**

Maatalouden konevoimaa alettiin vahvasti lisätä 1930-luvulla

Oppia haettiin naapuripitäjästäkin - tasa-arvoisesti

Tuloksena elävä elinkeino ja eläviä kyliä

Kaislahden hovi ja karjanhoitokoulu

Viipurissa toiminut Käytännöllis-tietopuolinen karjanhoitokoulu siirrettiin 1913 Kaislahden hoviin. Koulu oli aluksi yksivuotinen ja vuosittain valmistui 10-11 karjakkoa. Koulu muutettiin 2-vuotiseksi 1926.

Virtaa joki vieläkin - muuttuneessa maisemassa

Rokkalanjokivarren vanha viljelysmaisema näkyy vahvana maisemassa edelleen

**Siirrytään maakylistä rannikolle
hovien, teollisuuden ja taajamien ympäristöön**

Nobel-suku Kirjolassa 1894-1944. Linnamainen päärakennus 1904.

Kirjolan hovin päärakennus (Museoviraston historian kuva-arkisto)

Talvisodan lopulla 1940 päärakennus tuhoutui lähes kokonaan

Kirjolassa on jälleen rakennettu – eri tyyllillä

Lasitehdastoimintaa Johanneksessa 150 vuotta (1772-1925)

Tehdasrauniot kertoivat aikansa suurteollisuudesta

Hackmanin selluloosatehdas aloitti 1927 ja paperikone 1934. Silloin Hackmanin pääkonttori ja laivasto siirtyivät Viipurista Johannekseen. Tehdas sijoittui vanhaan lasitehdasympäristöön ja kokonaisuuden suunnitteli arkkitehti Uno Ullberg.

**Kukkola – kesäkylä arkkitehdeille Ullberg ja Meurman.
Kuvassa Ullbergien Kiikkulinna, isäntäpari vasemmalla.**

**Nyky-Johannes eli Sovetski on pysynyt teollisena ympäristönä.
Hackmanin tehtaan vanhoja rakennusosia on vielä
punavalkoisen piipun vierellä. Uudemman tehdasalueen on
rakentanut suomalainen Finn-Stroi Oy 1980-luvun jälkipuolella.**

Tuotantona selluloosaa, tapettipaperia, pellettejä....

Vanhaa näkymää kirkontornista

Saako esitellä – Sovetski eli samaa maisemaa viime vuosilta

**Matkailijoiden Hotelli Lokki edessä keskellä.
Kirkonmäki osittain kuvan oikeassa reunassa.**

Meri – saaristo - Uuras

**Uuras oli osa Johannesta vuoteen 1932
ja tärkeä työllistäjä sen jälkeenkin.**

Kuvassa Uuraan sekä Ravansaaren satama- ja varastoalueet.

Meren ammatit vetivät varsinkin saaristolaisia.

Satamissa ja tehtailla oli töitä myös naisille

Meren antimia ei saatu helpolla

Kesäkausi toi matkustajalaivat ja kulkijat eli varsinkin kesän asukkaat Viipurista Johannekseen.

Toisinpäin kulkivat torikauppiaat Viipuriin meren ja puutarhan tuotteineen.

Meri on tärkeä elementti myös Sovetskin asukkaille

**Sodan jälkeen Johannes piti sijoittaa kartalle
uudelleen**

**Johannekselaisten sijoitusalue vahvistettiin Turun tuntumaan.
Sijoituskunnat olivat Kaarina, Kuusisto, Lieto, Paimio ja Piikkiö.**

Kuusisto ja Piikkiö ovat nykyään osa Kaarinan kaupunkia.

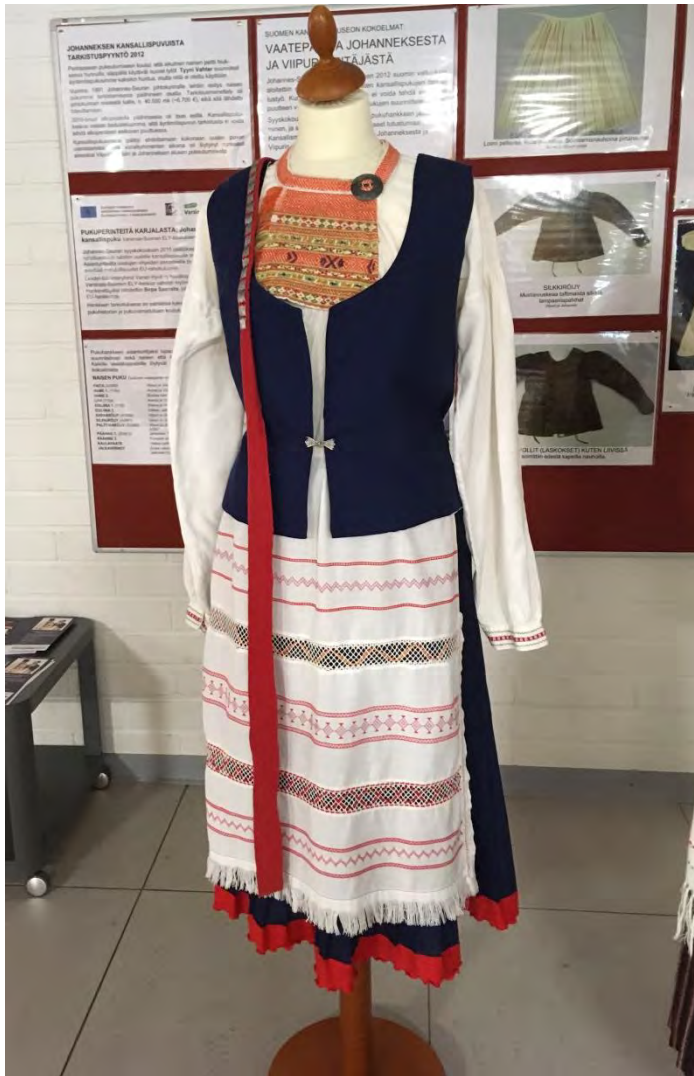

Johannes-Seura

- Perustettu itsenäisyyspäivänä 1949
- Johannesjuhlat, pitäjälehti, kansallispuvut, pitäjähistoria, kotiseutumatkot, vaakuna, muistomerkkihankkeet nyky-Johanneksessa, kyläkirjahankkeita ja muita julkaisuja
- Jäseniä enimmillään yli 800, nyt yli 500
- Sijoituskuntien ohella kerhoja ollut Porissa, Lahdessa ja Helsingissä

Ehdokkaat kansallispuvuksi 1950-luvun alussa

Mallit Tyyni Vahter

Johanneksen naisen ja miehen kansallispuvut

Käyttöön 1950-luvulla

Uusi kansallispukuprojekti 2000-luvulla

- 2013 Kansallispukukeskus suositteli aikaisemman äyrämöispuvun tilalle tai sen rinnalle tehtäväksi uutta savakkopukua
- EU-rahoituksenkin avulla seura lähti uutta ratkaisua toteuttamaan
- Kansallispukuraati hyväksyi tuloksen 2017

Johanneksen naisten uusi kansallispuku

Vahvistettu
2017

**Tähän kokonaisuuteen
kuului myös Johanneksen
alueella käytetty päähine
jonka nimike oli natsi.**

**Mustalle pohjalle
kiinnitettiin näyttävät
helmiäiskoristeet.**

Pukukokonaisuuden osia voi yhdistellä tilanteen mukaan.

Kaikkiaan siinä on lähes 20 eri asusteosaa tai niiden vaihtoehtoa.

Johannesjuhlat vuosittainen tapahtuma

- Juhlakokoontuminen alkoi 1945 sijoituspaikkakuntien aktiivisella panoksella
- Vuodesta 1950 ollut Johannes-Seuran toimintaa
- Juhlien kierto neljällä paikkakunnalla
- Ulkoilmajuhlista siirryttiin koulukeskuksiin
- Mittakaava pienentynyt yli 2000 osallistujasta muutamiin satoihin osallistujiin
- Pääesiintyjinä heimohengen rakentajia sekä karjalaisia tieteen, taiteen, historian edustajia

Johannesjuhlit 1959 - esimerkki ulkoilmajuhlasta

...ja sama väreissä

Johannes-Seura kotiseutumatkojen toteuttajana

- Toiveita matkoista jo 1950-luvun lopulla – turhia
- Matkat alkoivat 1989/1990 ja siitä alkoi vilkas vuosikymmen, majoitusmahdollisuudet hyvät
- Vuositasolla enimmillään 16 matkaa ja yli 700 kotiseutukävijää
- 2000-luvulla vähemmän ja vaihtelevaa
- Matkoja myös sijoituspaikkakuntien asukkaille, on kerrottu paikan päällä mistä on tultu

Kotiseutumatkaajaa eivät pienet esteet pelota

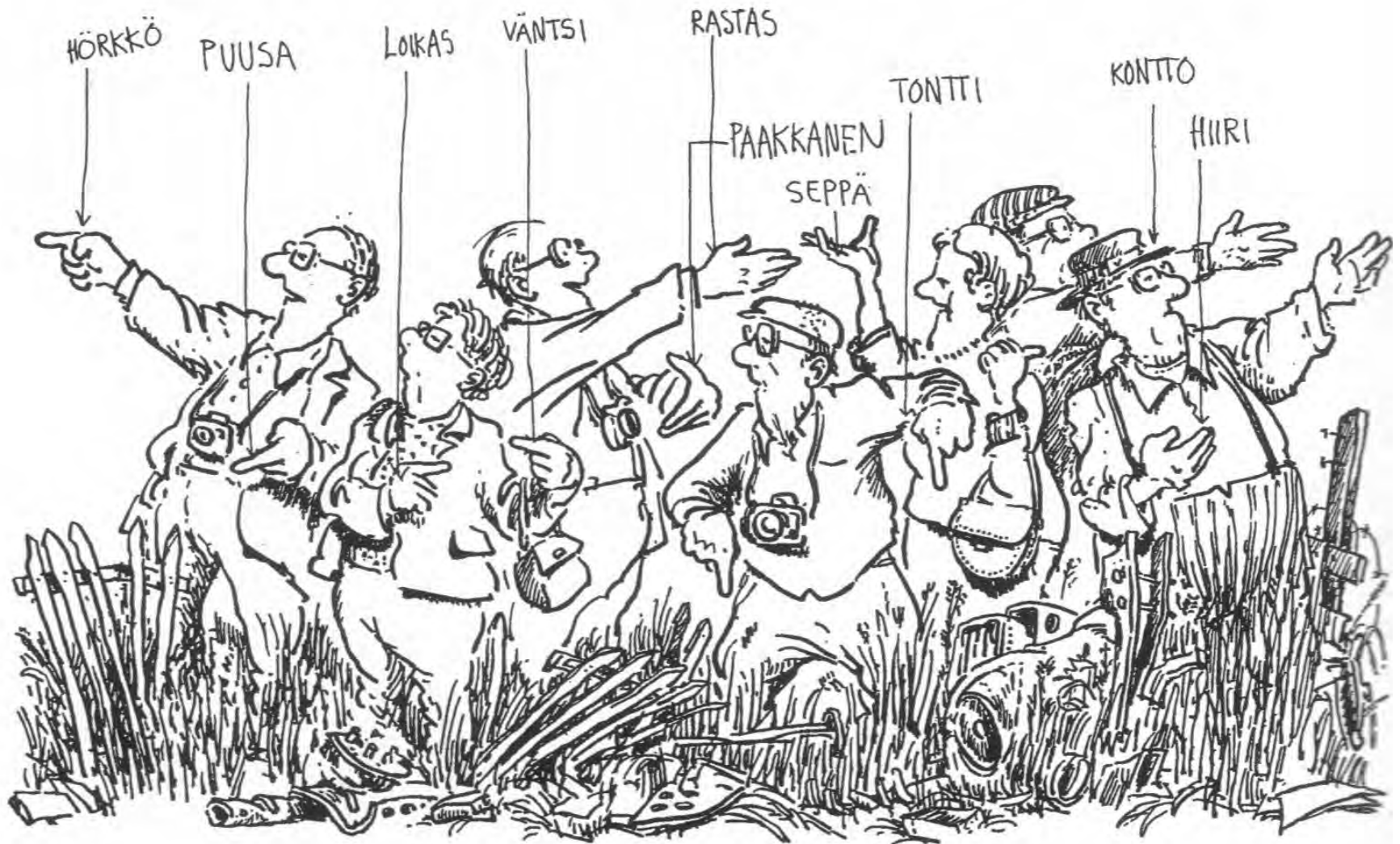

Johanneksen maamerkki Rakokivi pysyy kiintopisteenä maisemassa

Heikki Paakkasen kynänjälkeä - kokemuksia kotiseutumatkoista 1 -

Heikki Paakkasen kynänjälkeä - kokemuksia kotiseutumatkoista 2 -

Heikki Paakkasen kynänjälkeä
- kokemuksia kotiseutumatkoista 3 –
Kuvaan on päässyt Heikin itse tuoma kirkon oven sarana

Kuva kirkonmäestä syksyllä 1941

SA-Kuva

**Seura pystytti syksyllä 1991
muistoristin ja muistokiven
kirkon alttarin paikalle**

Alue keväällä 1991.

Kuva: Hannu Rastas.

Talvisodan sankarihaudan paikka tunnistettiin ja muistomerkki paljastettiin seuran toimesta vuonna 1999

**Talvisodan Mannerheim-linja kulki Johanneksen alueella
Marjapellonmäessä. Kylän entiset asukkaat pystyttivät
muistoristin tuolle tunnetulle taistelupaikalle.**

Seura tallentaa tietoa

Seura välittää tietoa

Seura tuottaa tietoa

**Kyläkirjoja, Johanneksen murrekirjanen, ruokakirja, sanontoja,
pitäjähistoriaa, muistelmia, henkilöhistoriaa, sukuhistoriaa**

www.johannes.fi

Johannes – itsenäisyysajan vuosikymmenet, sotavuosien kohtalot ja uuden alku kokonaisvaltaisesti historiakoosteena

JÄI VAIN NIMI SANKARIN

Johannekselaiset toisessa maailmansodassa

Pitäjälehdellä meneillään 72. vuosikerta.

Alussa ilmestyi pitkään joka kuukausi, nyt 9 numeroa vuodessa.

Marraskuu 2020

Johannekselainen

JOHANNEKSELAISEN PERINTEEN VAALIJA ♦ 71. VUOSIKERTA

nro 11/2020

Johannekselainen 1950–2020

Kaukana kukkuvat käet

On mittumaarin aika, kaunis heleä kesä. Kesä täynnä unelmia, odotusta, kaipausta.

Värit loistavat yltäkyläisinä. Huikaiseva vihreys kaikkialla. Punainen tupanen kaiken rehevyyden keskellä ikään kuin toivottaa kulkijan tervetulleeksi.

Istun pihapenkillä nojaten vanhan, harmaantuneen aitan seinähirteen. Sen lämmin hyvätly kuiskii menneistä vuosikymmenistä omaa tarinaansa.

Suljen silmät ja näen edesmenneet asujat kulkemassa pihapolkuja. Karjan kutsuhuudot ja airojen kolke järveltä kantautuvat kbrviin. Metsän reunassa kielot availevat nuppujaan. Hennon siniset orvokit ja keltavuokot kuin taivaalta pudonneet tähdet herkeistävät polkujen pientareita.

Pihan laitamilla omenapuut peittyvät valkoiseen kukkapilveen.

Sireenit aukovat silmiään ja täyttävät tienoon huumavalla tuoksullaan.

Ilmeellistä! Aina yhtä kaunista joka suvi.

Meillä on hyvä Jumala. Kiitossävelet kumpuavat rinnasta ja haihduttavat maalliset murheet.

Jossain kaukana kukkuu käki. Havahdun mietteistäni ja alan laskea. Yksi, kaksi, kolme.... Mitä ja miksi lasken kukuntia? En enää nuoruden vuosia rakastetun kohtaamiseen. Laskenko vuosia joita saan vielä viettää täällä luonnon hiljaisuudessa rakkaitten muistojen ympäröimänä?

Kuljen aatoksisiani kohti tuttua pirttiä. Narajava kynnys tuntuu turvalliselta jalkani alla.

Vastaan huokuu rauha ja hiljaisuus. Vain seinäkello tikittää aikaa. Askeleeni kulkeutuvat poikki leveitten lattialankujen, yli raitamattojen vanhalle penkille muurin kupeeseen.

Yksin, mutta en kuitenkaan yksin. Seuranani jo tuonen tuville siirtyneet asujat. Täällä aika menettää merkityksensä. On vain rauha ja hiljaisuus. Onni, onnellisuus. Se kulkee värisyttien ihoani ja täyttää mieleni.

Lämmin muuri selkää vasten raukai-

Muistomerkit siirretty kirkonmäeltä

Johannes-Seuran vuonna 1992 pystyttämä muistoristi sekä sen vierellä oleva muistokivi on yllättäen siirretty kirkonmäeltä kilometrin päähän hautausmaalle. Sijoituspaikka on talvisodan sankarihautamuistomerkin lähellä, siihen liittyvällä suojelualueella. Seura on ryhtynyt selvittämään tilannetta ja erityisesti sitä, onko siirto tilapäinen ja palautuvakko ne kirkonmälle.

Puheenjohtaja Janne Aso toteaa seuralla olleen pitkään hyvät suhteet ja sopimukset venäläisten paikallistahojen kanssa. Tähän mennessä saadussa tiedossa on viitattu siihen, että muistoristi ja muistokivi olisi siirretty turvaan ortodoksikirkon rakennustöiden johdosta, mutta kirkon rakentaminen on keskeytetty rahapulan takia. Toimenpiteestä ei annettu ennakotietoa ja puheenjohtaja huomauttaa siirron olevan vastoin Suomen ja Venäjän valtioiden välistä sopimusta suomalaisten muistomerkkien vaalimisesta ja kunniottamisesta sekä vastoin Johannes-Seuran ja Sovetskin ortodoksikirkon välistä sopimusta kirkonmäen alueesta.

Janne Aso toivoo asiaan tulevan selvyyttä yhteistyön nojalta. Yhteistä on io

Lehdessä myös vanhaa Wiipuria ja uusia uutisia

Heinäkuu 2020

Johannekselainen

JOHANNEKSELAISEN PERINTEEN VAALIJA ♦ 71. VUOSIKERTA

nro 7/2020

Johannekselainen 1950–2020

Uno Ullberg näyttävästi esillä

Maamme eturivin arkkitehteistä Uno Ullberg (1879–1944) on jäänyt vähimmälle huomiolle, vaikka hänen elämäntyönsä oli mittava ja hän oli yksi maamme arkkitehtuurin uudistajista. Asiaan on vaikuttanut Ullbergin töiden valtaosan jääminen rajan taakse Viipurin alueelle. Nyt 'Suomen viipurilaisimman arkkitehdin' arvostusta ollaan korjaamassa kohdalleen. Arkkitehtuurimuseossa Helsingissä on parhaillaan laaja kokonaisnäyttely hänen toiminnastaan ja heinäkuun aikana on nimikkoseuralta luvassa kirjan julkaisu.

Uno Ullberg syntyi viipurilaiseksi ja kävi siellä koulunsa. Hän valmistui arkkitehdiksi 1903, jonka jälkeen toimi piirtäjänä Gustaf Nyströmin toimistossa. Tuossa vaiheessa Ullberg on saattanut tutustua Kirjolan hovin näyttävään päärakennushankkeeseen. Muutamaa vuotta myöhemmin hänestä tuli viipurilaisen suunnittelutoimiston toinen osakas ja komeana tuloksena oli pian Hackmanin liiketalo. Ullberg perusti oman suunnittelutoimiston ja alkoi erityisen tuottelias vaihe. Uno Ullbergin ura osui arkkitehtuurin murroskauteen 1900-luvun alusta 1940-luvulle.

Arkkitehti sai 1920-luvun alussa hoitaakseen viipurilaisen erikoistyön – Pyöreän tornin historiallisen miljöönsä saattaminen uuteen aikaan ja yleisökäyttöön. Tehtävä onnistui, suljetusta symbolista tuli Viipurin elävä tunnus

Viipurin taidemuseon rakennus. Kuva: Finna Creative Commons.

Uno Ullberg suunnittelutyössään. Kuva näyttelyesitteestä.

Uno Ullberg oli monipuolinen toimisaan. Hän suunnitteli Kannelljärvelle kirkon, mutta ei tyytynyt yksin piirustuksiin, vaan teki kahdet. Kirkkohanke viivästy, kun seurakunta ei osannut päättää kumman hyvän vaihtoehdon taakse asetetaan. Karjalan Kirjapainon talo on hänen työpöydällään syntyneitä, samoin komea Viipurin maakuntarkisto. Havin alueelle hän suunnitteli nudaanikaista työväenasuntoja. Savon

rää, erikoistoimialaa vaatimuksineen, tehtävänannon monipuolisuutta, on lähes käsittämätöntä, että suunnitelmiin mukainen rakentaminen aloitettiin puoli vuotta myöhemmin syksyllä 1926 ja tehdas aloitti toimintansa seuraavana vuonna.

Hänen ammattiosaamistaan käytettiin apuna, kun 1928 kunta teki Rokkalaan uusia koulupuitteita. Hänen suunnitelmillaan saavutettiin Wager

Johannekselainen Heikki Paakkanen

...mie arvasin jot hää riemastuu...

Johanneksen esittely:

Hannu Rastas ja Helge Toivonen

Tietopakettien kokoajat:

Hannu Rastas, päätoimittaja

Helge Toivonen, kotiseututoimikunta

Kuvat: Johannes-Seuran kuva-arkisto ellei
muuta mainintaa

www.johannes.fi